

1. APRIL 2021

NAVNE I MIN SLÆGT

1500 - 2000

CHRISTIAN NISSEN SPANGSHUS

Mindesten over skriveren, landmanden og historikeren Peder Larsen Dyrskjøt (1630-1707)
ved Jerslev Kirke (<http://www.gravsted.dk>)

Christian Nissen Spangshus

NAVNE I MIN SLÆGT

1500-2000

De i min slægt forekommende navne er i denne fortegnelse fordelt på følgende typer:

Efternavne/Tilnavne:

1. Slægtsnavne: Faste, individuelle efternavne, der enten anvendes alene eller efter (evt. før) et fadersnavn (patronymikon) eller sen-navn.
- 2a. Fadersnavne: Navne der er dannet af faderens fornavn
- 2b. Efternavne: Faste efternavne, med form som fadersnavne („-sen-navne”)

I stedet for et fadersnavn/patronymikon kan forekomme et matronymikon, der er dannet af moderens fornavn, men det er ganske sjældent.

I modsætning til Danmark, hvor patronymika nu er afskaffet ved lov, bruger man i visse andre sprogområder stadig fadersnavne, således i russisk, f.ex. Gorbatsjov, der hedder Michail Sergeevič Gorbačëv, hvilket svarer til et navn som Peder Madsen Elbech.

Mellemlavn er et navn, der forekommer mellem fornavne og slægtsnavne; de kan have form som fadersnavne, efternavne eller slægtsnavne. Flere mellemlavne kan forekomme.

3. Fornavne:

Fornavn: det individuelle navn der tildeles ved dåb eller navngivning. Flere fornavne kan forekomme.

Tidligste navnelove for hele befolkningen:

I Danmark skete en (tvungen) overgang fra fadersnavne til faste efternavne i løbet af årtierne efter forordningen om efternavne fra 30.maj 1828 (præciseret i et cirkulære fra 6.august 1856), gældende for hele befolkningen, men først omkring 1870 var den gamle skik med fadersnavne næsten udryddet.

Et påbud om overgang til faste efternavne udstedtes meget tidligere for adelsstanden (1526). Ligeledes gik dele af præstestanden og visse borgere over til faste efternavne (1500-1600-tallet). Men hele befolkningen, herunder bønderne, blev der først lovgivet for i 1828.

I 1904 fulgte den tredje lovbestemmelse blandt andet omhandlende hvilke nedarvede tilnavne og navne på ejendomme, man kunne ansøge om at antage som slægtsnavn.

Direkte aner:

På listen er kun medtaget navne på direkte aner i min fars og mors slægt (0. - 16. generation).

Efternavne og slægtsnavne i anelisten:

På listen nedenfor over slægtsnavne anføres, i hvor mange generationer det pågældende navn har været anvendt. Faste efternavne (-sen-navne) har for flertallets vedkommende kun været anvendt de sidste 3-4 generationer. De forskellige stavemåder af navnene anføres.

Mit eget slægtsnavn, Spangshus, er antaget på grundlag af navnet på den ejendom, som min far ejede ved sin død.

Min far var født Christensen efter sin mor, idet han var født udenfor ægteskab. Min farmor hed Christensen efter sin far, Lars Christensen (min oldefar). Hans efternavn var imidlertid et fadersnavn, idet hans far (min tipoldefar) hed Christen Jensen Weversted. Så længere går de faste -sen-navne altså ikke tilbage i denne linie.

Iøvrigt hed min biologiske farfar også Christensen efter sin far, hvis navn var et fadersnavn dannet efter min tipoldefar i denne linie, der hed Christen.

Min mors pigenavn var Nissen efter min morfar, Martin Christian Nissen (som jeg er opkaldt efter). Hans far hed også Nissen ligesom min tipoldefar, Hans Nissen. Dennes mor hed dog Nisdatter, og havde dermed et fadersnavn.

Min mormor hed Madsen efter sin far, Hans Madsen, hvilket er et patronymikon, idet min tipoldefar her hed Mads Hansen.

De seneste slægtsnavne, der forekommer, er i min farfars linie Dahl (1732), i min farmors linie er det Weversted (1796). Dennes sønner videreførte dog ikke navnet, men et par generationer senere blev det genoptaget af efterkommerne i formen Væversted. I min morfars linie kender jeg ingen slægtsnavne tilbage til ca. 1700. I min mormors linie er det seneste slægtsnavn Skou (tidl. Schou) (1819), det næstseneste er Elbech (1783), senere videreført som: Elbæk.

Hyppigste slægtsnavne:

De slægtsnavne, som blandt min fars og mors direkte aner forekommer i flest generationer, er navnene:

Dyrskjød 9 generationer

Mørk 9

Fincke 7

Foss/Voss 7

Calmer 6

Kjærulf 6

Munk 5

Elbech 5

Finche 4

Bastholm 4

Dyrskjød-slægten stammer fra Ditmarsken. Peder Dyrskjød døde i slaget ved Hemmingstedt, Ditmarsken, d.17.februar 1500. En søn boede i Angel og hans søn igen bosatte sig i Nordjylland. De følgende generationer var knyttet til Vendsyssel. Den sidste Dyrskjød blandt mine direkte aner, Anne Kirstine Mogensdatter Dyrskjød, døde i 1811; hun var min farmors tipoldemor.

Mørk-navnet stammer i min slægt fra gården Hvolgaard, Øland Sogn, Øster Han Herred, i dag i Jammerbugt Kommune.

Fincke-slægten stammer fra Flensborg i Slesvig.

Munk: Én af de første i min slægt var Niels Nielsen Munk, død 1344 i Rinds Herred (i dag Vesthimmerlands Kommune). Det sidste medlem af slægten blandt mine forfædre, Gjertrud Pedersdatter Munk, døde i 1579.

Foss: Den ældste Foss i min slægt var Niels Reff Foss, der kom fra Ribe (f. 1525). Hans søn, Christen Foss, blev dog født i Hjerk sogn i Salling (i dag i Skive Kommune). Den person, der senest bar navnet Foss, var Anna Sophie Foss, født ca. 1700.

Elbech: Christen Christensen Elbech, formentlig død 1697, ejede Elbækgaard i Engesvang Sogn (i dag i Ikast-Brande Kommune). Navnet blev senere stavet Elbæk. Den sidste person, der bar dette navn, var min tipoldemor Mariane Madsdatter Elbech (1783-1865).

Kjærulf: Anders Andersen Kjærulf blev født omkring 1410, og han boede i Vadum sogn, Kær herred, Vendsyssel. Den sidste Kjærulf blandt mine aner var Anne Berthelsdatter Kjærulf (1556-1641).

Calmer-navnet stammer efter sigende fra et gårdsnavn i Åsted sogn, (det tidligere) Hjørring amt. Den senest fødte med dette navn i min direkte slægt var Inger Eline Sørensdaughter Calmer (1677-1720). Hendes far, Søren Christensen Calmer overlevede hende dog og døde først i 1726.

Vendsyssel og Sønderjylland:

Min fars aner var helt overvejende knyttet til Vendsyssel, hvorimod min mors aner var fra Sønderjylland/Slesvig.

På min farfars side har slægtens medlemmer haft bopæl i Vendsyssel 9 generationer tilbage (dvs. så langt som jeg har kunnet komme i den linie).

På min farmors side kan forbindelsen til Vendsyssel føres 10 generationer tilbage.

På den anden side kan min morfars slægts forbindelse til Sønderjylland føres 6 generationer tilbage.

På min mormors side kommer hendes forfædre tilbage til min tipoldefar fra Føvling sogn i det tidligere Ribe amt.

Slægtsnavne:

Asens 1

Bach 2

Bagge 2

Bastholm 4

Benderup 3

Brochmann 3

Brynild 2

Bull 1

Bøistrup 1

Calmer 6

Dahl 1

Degn 1

Dringelberg 4

Dyrskjøt 9

Elbech 5

Engesgaard 1

Finche 4

Fincke 7

Foss/Voss 7

Galskyt 1

Hake 2

Hoi 1

Høeg 1

Hørby 2

Hørby 3

Høst 3

Ivers 2

Jacobæus/Jacobæa 2

Kjærulf 6

Kusk 3

Lange 2
Leth 1
Lorup 1
Lundmand 2
Løvenbalk 2
Meyer 1
Munk 5
Mørk 9
Notlou 1
Olling 2
Poulstadt 1
Reff 1
Reisig 3
Ribberholt 2
Rotfeld 2
Saxtrup 1
Schou/Skou 3
Schaanning/Schaannings 2
Siverts/Sieverts 2
Spangshus 1
Steen 3
Söeschou/Söeskov 2
Tetens 1
Thorsmede 3
Thye 2
Valentin/Valentine 3
Varder 1
Veile/Weile 2
Vestergaard 2
Vinter 1
Weversted/Væversted 1
Ægidius/Ægidia 2

Fadersnavne og efternavne

Alfarinsdatter 1

Andersdatter 5

Andersen/Andersøn 8

Arildsdatter 1

Baggesdatter 1

Bertelsdatter 2

Bertelsen/Berthelsøn 3

Christensdatter 15

Christensen/Christensøn

Christiansdatter 2

Clausdatter 1

Clemensdatter 1

Conradsen 1

Feddersdatter 1

Gertsen 1

Gjødesen 1

Hansdatter 2

Hansen 10

Hendrichsen 1

Henrichsen 1

Ibsen 1

Jacobsdatter 1

Jacobsen/Jakobsen 5

Jansen 2

Jensdatter 26

Jensen/Jenssøn 14

Jepsdatter 3

Jepsen/Jepsøn 5

Johansen 1
Jonsen 1
Jørgens 1
Jørgensdatter 5
Jørgensen/Jørgensøn 8
Knudsdatter 3
Larsdatter 1
Larsen 1
Lauersen 1
Lauridsdatter 2
Lauridsen 1
Lauritsen 1
Lauritzdatter 1
Lauritzen 1
Laursdatter 4
Laursen 7
Madsdatter 4
Madsen 8
Maltesdatter 1
Mansdotter 1
Matthiasdatter 1
Matthissøn 1
Matzdatter 1
Mogensdatter 2
Mogensen 1
Mortensdatter 3
Mortenssøn 1
Nielsdatter 18
Nielsen/Nielssøn 26
Nisdatter 1
Nissen 7

Olesdatter 1
Ovesen 2
Pallesen 2
Pedersdatter 21
Pedersen/Pedersøn 21
Petersdatter 2
Petersen 1
Philipsdatter 1
Poulsdatter 2
Poulsen 1
Rasmussen 1
Simonsen 2
Skammelsen 1
Steen 1
Steffensen 1
Stephansdatter 1
Stephanssøn 2
Stephensen 1
Svendsdatter 3
Svendsen/Svendssøn 2
Sørensdatter 8
Sørensen 6
Thomasdatter 8
Thorkelsøn 1
Thøgersen 6
Truelsen 2
Udsen 2
Villadsen 1
Vinter 1

De hyppigste fadersnavne/efternavne i denne liste er hermed – og ikke overraskende – følgende:

Jensdatter 26

Nielsen/Nielssøn 26

Christensen/Christensøn 25

Pedersdatter 21

Pedersen/Pedersøn 21

Nielsdatter 18

Christensdatter 15

Jensen/Jenssøn 14

Hansen 10

Fornavne

Aksel 1

Alfhild 1

Anders 7

Anna 5

Anne 22

Arild 1

Bertel 3

Birgitte 3

Birret 1

Bodil 2

Brigitta 1

Catherine 1

Cathrine 2

Cecilie 1

Christen 20
Christian 7
Christiane 2
Christine 1
Christjern 1
Conrad 1
Dorethe 2
Dorte 1
Dorthea 2
Drude 2
Eline 3
Elisabeth 2
Ellen 1
Else 9
Elsebeth 1
Engel 1
Fedder 1
Gert 1
Gertrud/Gjertrud 4
Hans 10
Helene 1
Helle 1
Hendrich 1
Henrik 1
Ide 1
Inge 1
Ingeborg 2
Ingeline 1
Inger 6
Ivaria 1
Iver 2

Jacob 6
Jane 1
Janiche 1
Janicke 1
Jens 25
Jep 2
Jeppe 1
Johan 2
Johanne 9
Junge 1
Jørgen 8
Kaj 1
Karen 14
Karine 1
Kathrine 1
Kirsten 15
Kirstine 4
Knud 1
Kristine 1
Lars 5
Laurids 4
Laurs 4
Line 1
Mads
Mads 9
Magdalena 1
Magdalene 3
Maren 25
Margaretha 1
Margrethe 7
Maria 1

Mariane 1
Marie 8
Martha 1
Martin 2
Mathias 4
Matz 1
Mette 13
Mogens 2
Morten 1
Neils 1
Niels 24
Nis 1
Ole 1
Osvald 1
Palle 1
Palli 1
Peder 20
Peter 1
Poul 1
Rasmus 2
Sidsel 1
Simon 1
Skammel 1
Soentje 1
Sophie 2
Sostrata 2
Stephan 3
Stine 1
Svend 4
Syndet 1
Søren 6

Søster 2
Theodor 1
Thomas 9
Thomis 1
Thorkel 1
Thyre 1
Thøger 5
Villads 1
Wabe 1
Zidsel 1

De hyppigst forekommende fornavne er:

Jens 25
Maren 25
Niels 24
Anne 22
Peder 20
Christen 20
Kirsten 15
Karen 14
Mette 13

Det er klart, at ovenstående optællinger kun dækker de forfædre, jeg har kendskab til, hvilket kun er en lille procentdel af det totale antal personer.

Navnene og deres antal er således kun retvisende indenfor de seneste generationer. Kun i 1. - 5. generation har jeg kendskab til 100 %. I 6. generation mangler 26 ud af 64 personer. I 7. og følgende generationer mangler endnu flere.